

عنوان:

بررسی تاثیر شاخص توسعه انسانی بر شاخص سلامت
در ایران (۹۳-۵۴)

موضوع به انگلیسی:

Studing Effect of Human Development Index
on the Health Index in IRAN

نویسنده اول: صبا صدری، نویسنده دوم: دکتر محمدرضا محمدوند ناهیدی امیر خیز (نویسنده مسئول)

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

۲- گروه اقتصاد، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران - nahidi@iaut.ac.ir

چکیده

سلامت به عنوان موضوعی مطرح در هر جامعه، به مثابه بخشی از فرهنگ آن جامعه، با مفاهیم خاصی بیان می‌شود. بیشترین تلقی از سلامت که مطرح می‌شود، این است که به عنوان نعمت در نظر گرفته می‌شود و ارزش آن به درستی شناخته نمی‌شود، مگر هنگامی که از دست برود. موضوع سلامت در سطح بین‌الملل و تا زمانی که پس از جنگ جهانی اول اساسنامه جامعه ملل تهیه می‌شد، از یاد رفته بود و تنها در واپسین روزها، تهیه‌کنندگان پیش‌نویس اساسنامه به یاد بهداشت جهان افتادند. از این رو، بخش سلامت (بهداشت و درمان) از جمله بخش‌های کلیدی هر کشور به شمار می‌آید و در فرآیند توسعه اقتصادی به عنوان زیربنا مطرح می‌شود، زیرا عامل یادشده به صورت مستقیم بر بهره‌وری نیروی کار و در نتیجه، افزایش تولید و رشد اقتصادی تأثیر می‌گذارد. شاخص توسعه انسانی در سال ۱۹۹۰ به عنوان مقیاس جدیدی از توسعه و اندازه‌گیری آن جوامع در نظر گرفته شد. این شاخص مبتنی بر این ایده اساسی است که لازمه دستیابی به زندگی بهتر، علاوه بر داشتن درآمد بالاتر، پرورش و بسط استعدادها و ظرفیت‌های انسانی است. شاخص توسعه انسانی درصد اندازه‌گیری متوسط دستیابی یک کشور در سه بعد توسعه انسانی است. این ابعاد عبارت است: زندگی طولانی توأم با سلامتی، دانش، استاندارد زندگی. زندگی طولانی توأم با سلامتی با معیار امید به زندگی در بدو تولد، دانش به وسیله ترکیبی از میزان سواد بزرگسالان و نسبت ثبت‌نام خالص ترکیبی در آموزش ابتدایی، متوسطه و عالی و استاندارد زندگی به وسیله *GDP* سرانه و یا درآمد اندازه‌گیری می‌شود. با توجه به اهمیت موضوع سلامت و همچنین توسعه انسانی در جوامع از این رو در پژوهش حاضر برآنیم به بررسی تاثیر شاخص توسعه انسانی بر شاخص سلامت در ایران بپردازیم. داده‌های مورد استفاده در این بررسی برای کشور ایران در دوره‌ی زمانی ۱۳۹۳-۱۳۵۴ به دست آمده است و برای تحلیل موضوع از روش جوهانسون-جوسیلیوس استفاده شده است بر اساس نتایج بدست آمده از این روش، اثرگذاری ضرایب متغیرها بر اساس مبانی نظری مورد انتظار بوده و از نظر آماری نیز معنی‌دار می‌باشد. نتایج حاکی از آن است که در بلندمدت افزایش هر یک از متغیرهای ضریب‌جینی و درصد پوشش بیمه‌ای باعث کاهش شاخص سلامت می‌شود. و افزایش امید به زندگی باعث افزایش نرخ مرگ و میر نوزادان می‌شود و تاثیر امید به زندگی بر شاخص سلامت در این تحقیق بی‌معنی است. همچنین نتایج مربوط به الگوی تصحیح خطای برداری نیز حاکی از آن است که در هر دوره ۰/۰۰۷ از عدم تعادل کوتاه مدت برای رسیدن به تعادل بلندمدت تعدیل می‌شود.

کلید واژگان: شاخص سلامت، توسعه انسانی، شاخص سلامت، ضریب‌جینی، امید به زندگی، پوشش بیمه‌ای